

สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียงฝึกปฏิบัติ รางวัลสายฟ้าน้อย ประจำปี ๒๕๕๓

ปีการศึกษา ๒๕๕๓ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย แบ่งประเภทรางวัลสายฟ้าน้อยด้านวิทยุกระจายเสียง ๑ ประเภท ได้แก่ ประเภทสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง โดยมีผลงานส่งเข้าประกวดทั้งหมด ๑๑ เรื่อง จาก ๔ สถาบัน ผลงานลดลงจากปีการศึกษา ๒๕๕๒ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงภาคการศึกษาให้ตรงกับปีการศึกษาอาเซียน

คณะกรรมการมีความเห็นว่า แม้มีผลงานฝึกปฏิบัติของนิสิตนักศึกษาที่สมควรได้รับรางวัลเป็นข้อเท็จจริง แต่รางวัลดังกล่าว ยังมีเงื่อนไขต่อท้ายเป็นหมายเหตุ เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่าผลงานนั้น ๆ ยังมีข้อบกพร่อง หรือข้ออันควรแก้ไข และหากมีการนำผลงานที่ได้รับรางวัลไปอ้างอิง หรือใช้เป็นกรณีศึกษา ก็จะได้้นำข้อสังเกตต่อท้ายรางวัลไปประกอบด้วย

ผลงานที่ส่งเข้าประกวดปี ๒๕๕๓

ลำดับ	ชื่อสารคดีเชิงข่าววิทยุ	มหาวิทยาลัย
๑	ฝายไม้เสียงชีวิต	นเรศวร
๒	เรือนแพ เอกลักษณ์เมืองสองแควที่เลือนราง	
๓	ทรงเจ้าเข้าผี งมงายหรือศรัทธา	
๔	โรคอ้วน ภัยร้ายจากขนมสุตึก	ราชภัฏสวนสุนันทา
๕	ส่วยเมียนมาร์ในมหาชัย	
๖	แนวกันสุดท้าย เพื่อกู้แผ่นดิน	กรุงเทพ
๗	วิกฤตน้ำเสียคลองภาษีเจริญ	
๘	คนหลังกำแพง	
๙	เจาะลึกบ่อขยะแพรกษา	
๑๐	พลิกฟื้นชีวิตชุมชนลุ่มแม่น้ำประแสร์	
๑๑	ปราชญ์ชุมชนสู่ความพอเพียง	พะเยา

ผลงานที่เข้ารอบ

สารคดีเชิงข่าวเรื่อง	มหาวิทยาลัย
----------------------	-------------

๑	เรือนแพ เอกลักษณ์เมืองสองแควที่ เลื่อนราง	นเรศวร
๒	สวยเมียนมาร์ในมหาชัย	ราชภัฏสวนสุนันทา
๓	วิกฤตน้ำเสียคลองภาษีเจริญ	กรุงเทพ
๔	เจาะลึกบ่อขยะแพรक्षा	กรุงเทพ

ผลงานที่ได้รับรางวัล

๙

๑. สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจาย 'ดีเด่น' รางวัลสายฟ้าน้อย
ไม่มีผู้ใดได้รับรางวัล
๒. สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง 'ชมเชย' รางวัลสายฟ้าน้อย
๔ รางวัล (กรรมการปีนี้ มีมติให้มี 'ชมเชย' เพิ่มขึ้นอีก ๑ รางวัล รวม
เป็น ๔ รางวัล) ได้แก่
 - ๒.๑ 'เรือนแพ เอกลักษณ์เมืองสองแควที่เลื่อนราง'
มหาวิทยาลัยนเรศวร
 - ๒.๒ 'สวยเมียนมาร์ในมหาชัย' มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนัน
ทา
 - ๒.๓ 'วิกฤตน้ำเสียคลองภาษีเจริญ' มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 - ๒.๔ 'เจาะลึกบ่อขยะแพรक्षा' มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง 'ชมเชย'

'เรือนแพ เอกลักษณ์เมืองสองแควที่เลื่อนราง' มหาวิทยาลัย นเรศวร

Fade in SFX	เสียงนำและเรือ (๕ วินาที)
ผู้บรรยาย	เสียงเรือหาปลาแล่นผ่านลำน้ำนานในช่วงย่ำค่ำ ทำ ให้ระลอกคลื่นน้ำกระทบกับบ้านเรือนแพของลออ ชื่นจันทร์เกิด ซึ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวแพที่ อาศัยอยู่ในลำน้ำนาน เมืองสองแควมากกว่า ๖๐ ปี (๑๕ วินาที)

ล่อ ชินจันทร เกิด	ก็อยู่ที่แพหลังนี้ ๖๒ ปี เท่าอายุเลย ปลายปี ๕๐ นายก ๗ เขาอยากให้เป็นระเบียบ เขาสร้างเขื่อนสร้างอะไร มันทำให้เจริญขึ้น ทางเขาจะปรับทิวทัศน์ของ เขาใหม่ ความเจริญของบ้านเมืองเราก็ต้องตาม นโยบายเขา เขาให้ค่าโยกย้ายหลังละห้าพัน มี เรือโยงมาส่ง เราอยากจอดตรงไหนก็บอกเขา แล้ว เขาก็ทำทางให้ (๔๕ วินาที)
ผู้บรรยาย	วิถีชีวิตที่กลายเป็นเอกลักษณ์ของชาวพิษณุโลกมา แต่ช้านาน ถูกบอกเล่าผ่านความรู้สึกของ ล่อ ชิน จันทรเกิด แต่ด้วยเนื่องจาก ทางหน่วยงานในจังหวัด พิษณุโลก ได้จัดให้มีการปรับภูมิทัศน์และจัดระเบียบ ชาวแพโดยให้เหตุผลว่าเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ซึ่ง จะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลกใน ระยะยาว โดยจากการลงพื้นที่พูดคุยกับ คุณ นิรันดร สนิทวงศ์ ปลัดอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้ให้ ข้อมูลว่า (๓๐ วินาที)
นิรันดร สนิท วงศ์ ๗ ปลัดอำเภอเมือง	โดยความร่วมมือของส่วนราชการ มีเทศบาลนคร พิษณุโลก องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะว่าด้วย หลายอย่าง เช่น มลภาวะ คุณภาพชีวิต ถ้าสองฝั่งยังมี เรือแพ ซ่องน้ำก็จะมีน้อยลง และสิ่งปฏิกูลที่ทิ้งลง ไปจากเรือแพเมื่อน้ำมันนิ่งอะไรจะเกิดขึ้น เพราะ สมัยก่อนที่เรือแพน้ำดู เพราะน้ำเกือบเต็มแม่น้ำ (๕๑ วินาที)
ผู้บรรยาย	นอกจากนี้ในด้านของมิติการท่องเที่ยวของจังหวัด พิษณุโลก ที่วิถีชีวิตชาวแพได้เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญ ของจังหวัด โดย คุณกฤษฎา มีพุง นักพัฒนาการ ท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก ได้พูดถึงด้านการ ท่องเที่ยวว่า (๑๔ วินาที)
กฤษฎา มีพุง	แพอาหารไม่ใช่วิถีชีวิต แพโฮมสเตย์ก็ไม่ใช่วิถีชีวิต เขาต้องการมาคิดว่าคนแพมีวิถีชีวิตอย่างไร ตกปลา อย่างไร หาปลาอย่างไร เขาอยากดูอย่างนี้ เขาไม่ได้ อยากไปดูร้านอาหารสวยงาม ร้านก๋วยเตี๋ยวห้อยขา ในน้ำ ซึ่งทั้งหมดเป็นความคิดของระบบทุน (๒๘ วินาที)

ผู้บรรยาย	หนึ่งในแกนนำออกมาเรียกร้องและไม่เห็นด้วยเรื่องการจัดระเบียบชาวแพเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ อย่างคุณนงลักษณ์ เอี่ยมสงคราม ก็ได้ให้ความคิดเห็นกับประเด็นนี้ว่า (๑๑ วินาที)
-----------	---

๑๐

นงลักษณ์ เอี่ยมสงคราม	เขาให้หลังละห้าพันก็มากันเป็นแถวหมด พอเขามาเราก็ต้องมา จะไปอยู่อย่างไร ไปคัดค้านไปสู่กับเขาตั้งนาน สู้เขาไม่ได้หรอก เหมือนกับแพ เป็นสิ่งที่คู่มือพิชณูโลก ถ้าเขาจะให้หายไป ก็ไม่รู้เขาลึกก็ต้องหาย (๒๘ วินาที)
ลออ ชินจันทร์ เกิด	ตอนนั้นเขาต่อต้านกัน แต่ทำไมซึก ก็สู้ไม่ซุงไม่ได้ แต่เพื่อความเจริญของเขาด้วย ตอนนั้นก็สู้สิเจริญไปถึงไหนแล้ว (๑๕ วินาที)
ผู้บรรยาย	คำขวัญของพิชณูโลก ท่อนหนึ่งความว่า “สองฝั่งน่านล่วนเรือนแพ” ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจังหวัดพิชณูโลกที่มีมาแต่ช้านาน ซึ่งคงน่าเสียดายถ้าภาพเหล่านี้ อาจกำลังจะกลายเป็นอดีต ที่คนรุ่นหลังไม่มีโอกาสเห็นวิถีชีวิตชาวแพของจังหวัดพิชณูโลกอีกต่อไป (๒๒ วินาที)

ผู้จัดทำ: ทีม ‘คลื่นลูกใหม่’

๑. นางสาวชนิกานต์ ย่งแจ่ม
๒. นางสาวธัญญาพร ไกรเทพ
๓. นางสาวกิงกาญจน์ กังซุย
๔. นายวงศกร นุสิทธิ์
๕. นายวรราชัย ชูสิงห์

ที่ปรึกษา: ผศ. กาญจนา เชี่ยววิทย์การ

๑. จุดเด่น

- (๑) มีประเด็นความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับชาว

แพ

๒. จุดที่ควรมีการแก้ไข

(๑) สารคดีเชิงข่าว ยังมีความเป็นปัจจุบันของประเด็นขัดแย้งที่เกิดขึ้น ชาวไม่ชัดเจนว่าเกิดขึ้นปี ๒๕๔๙ หรือกำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน อันทำให้เข้าใจว่าเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว

(๒) ประเด็นเสนอว่าเป็นวิถีชีวิต แต่ก็ไม่สามารถทราบว่ามีเรือนแพริมฝั่งแม่น้ำจำนวนเท่าใด รวมทั้งจำนวนแพร้านอาหาร และแพ homestay เพราะไม่มีการให้ข้อมูล หรือการสำรวจพื้นที่

(๓) ขาดความเห็นของชาวบ้านต่อเหตุผลของทางราชการที่ต้องมีการย้ายเรือนแพ

(๔) เป็นการนำเสนอที่ฟันธงแล้วว่าวิถีชีวิตที่หายไป การย้ายเรือนแพเป็นข้อผิดพลาดขององค์กรส่วนท้องถิ่น

สารคดีเชิงข่าววิฤกษ์กระจายเสียง ‘ชมเชย’

‘สวยเมียนมาร์ในมหาชัย’ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เสียงประกอบ	รถไฟวิ่งผ่านร้านค้าชาวเมียนมาร์
พ่อก้าวเมียนมาร์	เสียงสัมภาษณ์ภาษาไทยที่พูดไม่ชัด
ผู้บรรยาย	คำบอกเล่าเจ้าของกิจการชาวเมียนมาร์รายหนึ่งจากนับพันรายในตำบลมหาชัย ที่พูดถึงการจ่ายส่วยให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากชาวเมียนมาร์เหล่านี้เป็นเจ้าของกิจการร้านค้า ซึ่งถือว่าการกระทำที่ผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว ปี ๒๕๕๑ ซึ่งระบุไว้ชัดเจนว่า ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำงานที่นอกเหนือจากงาน ๒ ประเภท คือ งานกรรมกรและงานบริการ

ตำบลมหาชัย กลายเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชาวเมียนมาร์ที่หลั่งไหลเข้ามาเป็นแรงงานในประเทศไทย รวมถึงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมาใช้ชีวิตอยู่ต่างแดน สิ้นค้าบ้านเกิดจึงเป็นสิ่งที่ชาวเมียนมาร์จำนวนไม่น้อยโยยหา ก่อให้เกิดการนาสินค้าจากประเทศบ้านเกิดมาขายเปิดเป็นเจ้าของกิจการเอง ซึ่งนายสมพงศ์ สระแก้ว ผู้อำนวยการมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน เล่าถึงการ

	ปรับเปลี่ยนสถานะจากแรงงานที่เข้ามาเป็นลูกจ้าง กลายเป็นเจ้าของกิจการ
ส ม พ ง ษ์ สระแก้ว	มันมีหลายรูปแบบ หนึ่งในอนิมนี่ สองเป็นอนิมนี่กับ เป็นหุ้นส่วน เพราะว่าอนิมนี่บางที่คุณจะต้องมีค่า บำรุงรายเดือน แต่ที่ผ่านมามีเห็นว่าผู้ทำกิจการตรงนี้เป็นรายย่อย ชายของชา ชายขนมเงิน ชายเสือ ทานาคา โลชั่น รายย่อยพวกนี้ถูกคุกคามโดยเจ้าหน้าที่ ตำรวจที่ใช้กฎหมายเอาเป็นตัวบีบ
ผู้บรรยาย	ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นถึงการคอร์ปชั่นระดับท้องถิ่น เพราะเมื่อชาวเมียนมาร์ทำผิดกฎหมาย แต่ตำรวจในพื้นที่ไม่ดำเนินคดี กลับรู้เห็นเป็นใจ เข้าร่วมกระบวนการด้วยการรับส่วย และละเลยการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าพันตำรวจโท พงษ์ศักดิ์ เครือวณิชธรรม หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรย่อยบางน้ำจืด จังหวัดสมุทรสาคร เล่าว่า ไม่เคยจับกุมเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กระทำความผิดได้ แต่ก็ไม่มีอะไรยืนยันว่าตำรวจไม่เคยรับส่วยจากชาวเมียนมาร์
พ.ต.ท. พงษ์ ศักดิ์ เครือวณิช ธรรม	ปัจจุบันที่จับได้ เรายังจับไม่ได้ถึงขนาดเป็นข้าราชการตำรวจ แต่ส่วนมากจะมีการแอบอ้างตนว่าเป็นเจ้าพนักงาน อ้างเป็นหน่วยนั้นหน่วยนี้ แต่ยังไม่มีความหลักฐานยืนยันว่าคนที่มาอ้างนั้นใช่ข้าราชการตำรวจจริงหรือไม่ ในส่วนที่เคยจับกุมได้ส่วนมากจะเป็นชาวบ้านแอบอ้างกันเองมากกว่า
ผู้บรรยาย	ปัญหาเหล่านี้จะดำเนินต่อไปแบบไม่สิ้นสุด ยิ่งเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปัญหานี้อาจยิ่งทวีคูณมากขึ้น เพราะแรงงานต่าง ๆ จะสามารถเข้าออกประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างเสรี

ผู้จัดทำ: ทีม 'Three in One'

๑. นางสาวเจนจิรา เจริญผล
๒. นางสาวสุรีย์พัช วุฒิมยา
๓. นางสาวหฤทัย เรืองจ้อย

ที่ปรึกษา: อาจารย์เอกพล เขียวถาวร

๑. จุดเด่น

- (๑) ประเด็นเด่น ทำทนาย นำเสนอในลักษณะเชิงสืบสวน
- (๒) มีการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์
- (๓) ดำเนินเรื่องได้กระชับ แต่เห็นภาพชัดเจน
- (๔) ลำดับเนื้อเรื่องได้ดี

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

- (๑) ควรสรุปว่าพ่อค้าชาวเมียนมาร์พูดว่าอะไร

สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง ‘ชมเชย’

‘วิกฤตน้ำเสียคลองภาษีเจริญ’ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

๑

๒

<p>Vox Pop เสียงสะท้อน จากชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ</p>	<p>๑. มีเขื่อนอยู่และแม่น้ำมีอยู่ ลง่ายด้วย เปิดเลย เปิดน้ำไหลมา น้ำตึงไหลมาแล้วไล่ดีด้วย นี่เขาปิดหมดเลย น้ำมาได้ไงล่ะ</p> <p>๒. ถ้าน้ำแห้งเมื่อไหร่ดูไม่จืดเลย เพราะว่าเราแจ้งแล้วไง เขาก็ทำไม่ได้</p> <p>๓. เพราะใจเรารู้แล้วตรงนี้ เราก็กินย้ายเพราะเราจะสู้ให้ถึงที่สุดตายเป็นตาย คาคลองก็ไม่ว่าถูกไหม เพราะว่ามันเหม็นจริง ๆ</p>
<p>ผู้บรรยาย</p>	<p>ชาวบ้านอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ที่อาศัยอยู่ริมคลองภาษีเจริญ ต้องประสบกับภาวะวิกฤตจากการปล่อยน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณคลองภาษีเจริญที่สะสมมานานกว่า ๑๐ ปี ได้ทวีความรุนแรงขึ้น สอดคล้องกับคำยืนยันของนางสมจิต พิลากุล อายุ ๔๕ ปี ชาวบ้านริมคลองภาษีเจริญ ผู้ได้รับผลกระทบจากน้ำเน่าเสีย ชี้แจงว่าน้ำเสียส่งกลิ่นเน่าเหม็น เพราะมีสาเหตุหลักมาจากปล่อยสารเคมีของโรงงานอุตสาหกรรม</p>
<p>สมจิต พิลากุล</p>	<p>มีกลิ่นเหม็น กลิ่นเหม็น ๆ เน่า เน่าเหม็นเน่าขึ้น</p>

ออกมาขึ้นริม ก็จะได้กลิ่นเหม็น เหม็น ๆ น่าเน่า เพราะว่ามันก็จะมีหลายอย่าง โรงงานปล่อยมา เขาทิ้งเศษอาหาร เศษขยะประมาณนี้ เลยกลายเป็นว่าใช้ไม่ได้ นี่ ๆ เป็นคลองภาษีเจริญนะ แต่ก่อนใช้น้ำได้ ตักกินดื่มได้ ใช้อาบน้ำได้เคยกระโดดเล่นมาตั้งแต่เด็กพอมาตอนหลัง ๆ ก็เล่นไม่ได้ น้ำในคลองนี้ก็จะดำ ใช้อะไรไม่ได้เลย พอหลัง ๆ ก็จะมีซีพีงเศษขยะมา ลอยมาเต็มไปหมด

ผู้บรรยาย

จากปัญหาที่ยากจะแก้ไข ทำให้ ๙ ชุมชนในเขตอำเภอกระทุ่มแบน ร่วมมือจัดตั้งสภาองค์กรอำเภอกระทุ่มแบน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสีย โดยการลงประชามติ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงความเดือดร้อนที่เกิดจากน้ำเน่าเสียในคลองภาษีเจริญ ซึ่งนายณัฐธัญ พลังจุนนท์ อายุ ๕๑ ปี ประธานองค์กรชุมชน ตำบลตลาดกระทุ่มแบน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการลักลอบปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมว่า ลำพังหน่วยงานเล็ก ๆ หรือภาคประชาชนคงจะแก้ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้

ณัฐธัญ พลังจุนนท์
ประธานองค์กรชุมชน
ต. ตลาดกระทุ่มแบน

เราอยู่กับน้ำมานานตั้งแต่เล็ก ทำสวน ทำนา อาบน้ำเดินทาง ก็ใช้คลองนี้เป็นทางสัญจรตลอด อาบน้ำตอนเย็นกลับจากโรงเรียนก็อยู่ปิดเทอมก็เล่นอยู่ในนี้ เด็กในคลองเมื่อก่อนอยู่ตรงนี้ก็ว่ายน้ำเป็นทุกคนเมื่อมีโอกาส จะแก่เราก็แน่นมาที่น้ำก่อน ทั้ง ๆ ที่เราเรียกในพื้นที่จริง ๆ เราไม่ได้ทำน้ำเสียหรอก แต่ว่าเราเป็นจุดปลายน้ำ ที่ว่าน้ำต่าง ๆ จะไหลรวมมาอยู่ตรงเรา

ผู้บรรยาย

แม้ว่าจะมีการร่วมมือของชาวบ้านช่วยกันรณรงค์ในการแก้ไขปัญหามาเบื้องต้น โดยการนำจุลินทรีย์ใช้บำบัดน้ำทิ้งจากภาคครัวเรือน แต่หากเป็นน้ำที่ปล่อยออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรมจะไม่สามารถใช้วิธีเช่นนั้นได้ ขณะที่นางสาวสัจจพร บุญประเสริฐ พนักงานพิมพ์ ส. ๒ เจ้าหน้าที่โครงการชลประทาน ได้ให้ความเห็นว่า น้ำในคลองภาษีเจริญปนเปื้อนไปด้วยมลพิษ ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนริมคลองมักจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ

สัจจพร บุญประเสริฐ	ปัจจุบัน นำที่อยู่ใต้อ่างน้ำเสียออกมา ผลกระทบมากจากโรงงานปล่อยน้ำเสียออกมา ทางหน่วยของโครงการก็อยากจะทำให้มันดีที่สุด ใช้เครื่องสูบ แล้วมันก็อย่างว่า มันช่วยได้น้อยมาก เพราะโรงงานปล่อยน้ำออกมา เสียมาก มีผลกระทบคือไม่สามารถจะใช้น้ำในคลองนี้ได้แล้ว น้ำมันเน่าเสีย เหม็น มีขยะ มีอะไเยอะ แล้วก็จะมีกลิ่นเหม็น จะเจ็บปวดกันบ่อย แล้วก็สิ่งแวดล้อมไม่ดี สกปรก อยากให้เขาหาทางบำบัดทางอื่นที่ไม่ต้องปล่อยน้ำลง วันนี้น้ำมันแก๊สเขาก็ไม่ยอมช่วย เหมือนจะทำร้ายมาก
ผู้บรรยาย	การแก้ไขปัญหาก็ยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากโรงงานอุตสาหกรรม เพราะยังมีโรงงานบางแห่งทำผิดกฎหมายโดยไม่มีการควบคุมหรือบำบัดตรงตามมาตรา ๖๗ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กำหนดประเภทโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสีย ลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ซึ่งได้รับคำยืนยันจากนายอดิเรก ไม้เขียว อายุ ๔๗ ปี ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ริมคลอง ระบุว่ายังไม่มี การบังคับใช้กฎหมายที่จริงจัง
อดิเรก ไม้เขียว	ผมเคยมีหนังสือไปถึงส่วนราชการเพื่อให้เข้ามาดูแลในเรื่องนี้ เขาก็มาที่กรุงเทพเพื่อจะให้ดำเนินการในเรื่องนี้ แต่เขาบอกว่าส่วนที่จะต้องเข้ามาดำเนินการควรเป็นองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วก็เป็นเรื่องกฎหมาย ก็คงจะเป็นเรื่องของผู้ว่าราชการจังหวัด ที่จะใช้กฎหมายอย่างจริงจังซึ่งผมเองมองว่า ถ้า

กฎหมายเดินจริงทำจริง ก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องไปทำอะไรเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ถ้าเขาผิดไม่ได้บ่าบัด น้ำปล่อยลงมาก็ขอให้บ่าบัดซะ

ผู้บรรยาย การกัฏิกฤตคลองภาษีเจริญ แม้ว่าจะมีการร่วมมือจากสภาองค์กรชุมชนและภาคประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาแล้ว แต่ก็ไม่สามารถที่จะทำให้สายน้ำแห่งนี้มีสภาพดั้งเดิมได้ หากหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถลงมาจัดการเรื่องนี้ ลมหายใจสุดท้ายของสายน้ำภาษีเจริญคงจะหมดสิ้นลง

ผู้จัดทำ: ทีม 'Give Me 4'

๑. นายจักรพันธ์ ไชยพงษ์
๒. นางสาวอรุณี ประกอบแก้ว
๓. นางสาวอลิสา สามเสาร์

ที่ปรึกษา: อาจารย์ปณต สุสุวรรณ

๑. จุดเด่น

- (๑) กระบวนการผลิตดี มีความน่าสนใจ

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

(๑) นำเสนอด้านเดียว ขาดแหล่งข่าวผู้กำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง เจ้าหน้าที่โครงการยังไม่ไซ้ และยังเป็นระดับปฏิบัติการที่ไม่สามารถตอบโจทย์นี้ เป็นเพียงผู้ตอกย้ำปัญหามากกว่า

สารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง 'ชมเชย'

'เจาะลึกบ่อขยะแพรक्षा' มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Vox คน	Pop ๓	- หลังจากไฟไหม้ แมลงเยอะที่สุดเลย ไม่อยากจะขายของขายอะไร แต่ก่อนป่าขายส้มตำ ขายลูกชิ้นอะไรอยู่ แต่เดี๋ยวนี้แมลงวันเยอะ ก็เลยไม่อยากขาย - มันแสบหูแสบตาหมด หายใจเยอะ ๆ มันก็จะเกิดอาการคลื่นไส้เลย อาเจียนออกมาขนาดนั้นเลย คนแพ้มากก็เป็นลมช็อกไปเลย - เห็นบอกว่าจ่ายบ้านละสองพัน สองพันทำได้ ก็เลยชี้แจงเข้าไปเซ็นชื่อ เหม็นควัน แต่ว่าช่วงนั้นมี
-----------	-------	---

	<p>พวกเสลดอะไรวางนี้ คือช่วงที่ไฟไหม้ ป่วย ช่วงแรกๆที่เขาบอกจะให้บ้านละสองพัน เขาก็ไปติดต่อนะแต่ไม่ได้ เขาบอกว่าบ้านอยู่ไกลอยู่ไกลรัศมี</p>
ผู้บรรยาย	<p>จากคำบอกเล่าของชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง ขยะแพรक्षा จังหวัดสมุทรปราการ ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ไฟไหม้บ่อขยะ เมื่อ ๑๖ มีนาคมที่ผ่านมา นับเป็นอุบัติเหตุสิ่งแวดล้อมครั้งใหญ่ที่มีสาเหตุจากภาคอุตสาหกรรม</p> <p>จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมไทย อย่างนางสาวเพ็ญโฉม แซ่ตั้ง ผู้อำนวยการมูลนิธิบูรณะนิเวศ ระบุว่า อำนาจของภาคอุตสาหกรรมอยู่เหนือภาครัฐ แม้รัฐจะมีกฎหมายบังคับใช้อยู่ในมือก็ตาม</p>
เพ็ญโฉม แซ่ตั้ง ผ.อ. มูลนิธิ บูรณะนิเวศ	<p>ประเทศเราให้สิทธิพิเศษ ให้อำนาจแก่กลุ่มลงทุนขนาดใหญ่สูงมาก กลุ่มอุตสาหกรรมมีอำนาจสูงมากเหนือกลไกรัฐที่มีอยู่ เมื่อเกิดเหตุแล้วหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบเข้าไปไม่ได้ เขาไม่ให้เข้า แม้ว่าคุณจะถูกกฎหมายนี้ถืออยู่ในมือ เขาจะจัดการกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรั้วโรงงานของเขาอย่างไรก็ได้</p>
ผู้บรรยาย	<p>นอกจากเรื่องกฎหมาย ยังมีเรื่องการถ่ายโอนอำนาจสู่ภาคท้องถิ่น ในกรณีนี้ ผศ.ดร. พิชญ รัชฎาวงศ์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้อธิบายถึงการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางสู่ส่วนท้องถิ่น ว่าไม่ใช่ให้เงินเพียงอย่างเดียว จะต้องให้ความรู้การจัดการบริหารด้วย</p>
พิชญ รัชฎาวงศ์	<p>การถ่ายโอนอำนาจ เองง่าย ๆ รัฐบาลส่วนกลางทรัพยากรยังไม่พอเลยที่จะไปจัดการสิ่งแวดล้อม การถ่ายโอนลงไปให้รัฐบาลส่วนท้องถิ่น พวก อบต. ดูแล ยิ่งกันไปใหญ่ เพราะพวกนี้ขาดความพร้อมในเรื่องของคน ตัวที่สอง คือเรื่องของเงิน ตัวที่สาม คือเรื่องการใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้อง ในเรื่องของความรู้</p>

	<p>นั้นแหละองค์ประกอบพวกนี้ ตัวที่สี่ คือเรื่อง management พวกนี้ก็ไม่ค่อยรู้ทางด้านเทคนิคที่มันเจาะจงลงไป เพราะพอลงไป อบรม ทำให้รู้ว่าเขาขาดความพร้อมมากเลย เพราะฉะนั้น ในเชิงถ่ายโอนอำนาจจึงเป็นปัญหาอุปสรรคขั้นหนึ่งเหมือนกัน ในการที่ทำให้การแก้ปัญหาล่าช้าและไม่ถูกต้อง</p>
ผู้บรรยาย	<p>ถึงแม้ว่าการดูแลรับผิดชอบจากภาครัฐจะถ่ายโอนอำนาจสู่ท้องถิ่นแล้ว แต่ยังมีอีกหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้ นายอัมรินทร์ สายจันทร์ ทนายความและเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม ได้ตั้งข้อสังเกตเรื่องการจัดสรรอำนาจหน้าที่ของรัฐ ที่ยังแยกส่วน เกิดคำถามว่าเมื่อชุมชนมีปัญหา จะขอความช่วยเหลือได้จากหน่วยงานไหนบ้าง</p>
อัมรินทร์ สายจันทร์	<p>การจัดสรรอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานมันก็ยังค่อนข้างแยกส่วน คือ หลาย ๆ case ก็จะมีพบว่าการเกี่ยวกัน เช่นว่า พอเกิดปัญหาขึ้น ชุมชนควรจะไปหาใคร มันควรจะอยู่ในอำนาจหน้าที่กรมโรงงานไหม หรือว่ากรมโรงงานมีหน้าที่ออกใบอนุญาตอย่างเดียว พอเกิดมลพิษไปกรมควบคุมมลพิษกรมโรงงานไม่ต้องรับผิดชอบอะไรแล้วอย่างนั้นหรือเปล่า</p>
ผู้บรรยาย	<p>หน่วยงานแรกที่จะถูกจับตามอง เมื่อเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม คือกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งนายอนุกุล สุธาพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายฟื้นฟู กรมควบคุมมลพิษ ได้ชี้แจงถึงบทบาทหน้าที่การทำงานของกรมควบคุมมลพิษว่า มีบทบาทเสนอนโยบายเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมเท่านั้น</p>
อนุกุล สุธาพันธ์	<p>เนื่องจากกรมควบคุมมลพิษบทบาทหลัก ๆ ของเราก็จะเป็นในเรื่องของการเสนอนโยบายในเรื่องของการควบคุมมลพิษ และก็เพื่อรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ดังนั้น บทบาทหลัก ๆ เราไม่ได้มีบทบาทในการกำกับดูแลหรือควบคุมแหล่งกำเนิด</p>

ผู้บรรยาย	ขณะที่ความรับผิดชอบกรณีไฟไหม้บ่อขยะแพรกษา ยังคงเป็นปัญหา รวมทั้งการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังไม่ชัดเจน ในส่วนนี้ นายธारा บัวคำศรี ผู้อำนวยการฝ่ายรณรงค์ กรีนพีช เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานว่า ทั้งชาวบ้านกรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ และกรมบรรเทาสาธารณภัยทำงานแบบต่างคนต่างทำ
ธारा บัวคำศรี	กรณีแพรกษา ชาวบ้านเขาบอกว่ามันน่าจะมีขยะพิษปนเปื้อนอยู่ โรงงานอุตสาหกรรมก็บอกว่าไม่น่าจะมี เพราะว่าเราได้ตรวจสอบแล้ว กรมควบคุมมลพิษก็ทำหน้าทีไปตรวจวัดมลพิษ แต่ว่าอย่างอื่นทำไม่ได้ กรมบรรเทาสาธารณภัยหน่วยงานขององค์การส่วนจังหวัด ก็ไปทำหน้าที่ดับเพลิง โดยไม่รู้ว่าตัวเองไปเผชิญกับสารเคมีตัวไหนที่เกิดจากการเผา คือต่างคนต่างทำหน้าที่ของตัวเอง แต่ว่าในระดับการประสาน ก็ไม่แน่ใจว่าประสานได้ขนาดนั้น
ผู้บรรยาย	สังคมไทยมีความเสี่ยงที่จะเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะรุนแรง ภายใต้การบังคับใช้กฎหมาย การจัดสรรงบประมาณ และการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นความท้าทายว่า สังคมไทยจะสามารถรับมือหรือต้องปรับตัวครั้งใหม่ เพื่อรับมือสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผู้จัดทำ: ทีม 'Fight BJ 6'

๑. นางสาวพลอยระวี แป้นเจริญ
๒. นางสาวชญานี ทาดากิ
๓. นางสาวศินี เกษมเจริญวงศ์

ที่ปรึกษา: อาจารย์ปณต สุสุวรรณ

๑. จุดเด่น

- (๑) กระบวนการผลิตดี
- (๒) มีประเด็นปัญหาใหม่ นอกเหนือจากประเด็นการทุจริตของคนในองค์กรส่วนท้องถิ่น

๒. จุดที่ควรปรับปรุง

(๑) ปัญหาหลักของแพรภษาคือทจจริต จึงส่งผลกระทบสูงต่อภาวะมลพิษและสิ่งแวดล้อม การนำเสนอประเด็นใหม่ ไม่ควบคุมให้ชัดเจน เพราะแหล่งข่าวแตกประเด็นใหม่ออกไป ทำให้ประเด็นใหม่ไม่แหลมคม อำนาจของเอกชนที่ว่าเหนือกว่านั้น เป็นอย่างไร การถ่ายโอนอำนาจไปสู่ท้องถิ่น คืออำนาจอะไร

(๒) ขาดแหล่งข่าวที่เป็นต้นเรื่องของการถ่ายโอนอำนาจ คือองค์กรส่วนท้องถิ่น จึงไม่ได้ข้อเท็จจริง

ภาพรวมของผลงานสารคดีเชิงข่าววิทยุกระจายเสียง

๑. ภาพรวมปี ๒๕๕๖

๑) ประเด็นมีความหลากหลายมากขึ้น เป็นเรื่องใกล้ตัว มีความน่าสนใจ

๒) เสียงดนตรีที่นำมาประกอบ ควรใส่เฉพาะที่มีความสำคัญ และเกี่ยวเนื่องกับเรื่องนั้น ๆ เมื่อนำมาประกอบ ก็ต้องตอบให้ได้ว่าทำไม

๓) การลงเสียง ควรเลือกผู้บรรยายให้เข้ากับเรื่องที่ต้องการนำเสนอ

๔) เนื้อเรื่องสามารถสะท้อนมุมมอง สะท้อนการอนุรักษ์ ๑๖
ธรรมชาติวิถีชีวิต

๕) การสัมภาษณ์แหล่งข่าว หรือการดำเนินเรื่อง ไม่ควรเจาะจงเพียงคนใดคนหนึ่งเท่านั้น

๖) ให้แง่คิด ให้ความรู้ด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี

๗) สารคดีมีข้อเท็จจริงจากการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข่าว

๘) แยกความหมายของคำว่า สารคดี กับ สารคดีเชิงข่าว

๙) การใส่เสียงบรรยายควรระบุชื่อ หรือแหล่งที่มา ทำให้มีความหมายมากขึ้น

๒. ภาพรวมปี ๒๕๕๗

๑) ในจำนวน ๑๑ เรื่อง ของปีนี้ มีถึง ๔ เรื่อง ที่กรรมการไม่รับพิจารณา เนื่องจากไม่ใช่สารคดีเชิงข่าว อันสะท้อนความเข้าใจในความเหมือนและแตกต่างระหว่าง ‘ข่าว’ กับ ‘สารคดีเชิงข่าว’ ซึ่งเป็นปัญหาเดียวกันกับปี ๒๕๕๖

๒) แม้บางเรื่องที่น่าเสนอในรูปแบบของสารคดีเชิงข่าว แต่ก็ยังมีความเห็นในตอนท้ายของผู้นำเสนอ จึงควรระมัดระวังระหว่างการ 'สรุปประเด็น' กับ 'ความเห็น' ซึ่งแตกต่างกัน

๓) เมื่อเป็นสารคดีเชิงข่าว การใส่เสียงประกอบต่าง ๆ โดยเฉพาะ 'ดนตรี' เข้าไปในข่าว ต้องตอบให้ได้ว่า ทำไมจึงต้องใส่เข้าไป เช่น เป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับดนตรีหรือเพลง เป็นต้น การใส่ดนตรีเข้าไปลอย ๆ โดยไม่เกี่ยวข้องกับข่าว เท่ากับกำลังใช้อารมณ์ของดนตรีเข้ามาช่วยสร้างบรรยากาศหรือดึงอารมณ์ของผู้ฟัง จึงผิดหลักการนำเสนอข้อเท็จจริง

๔) การอ่านภาษาไทยบางคำ ยังไม่ถูกต้อง เช่น ปราบกฏการณ์ อ่านว่า ปรา-กด-ตะ-กาน ไม่ใช่ ปรา-กด-กาน ควรระมัดระวังหรือตรวจสอบวิธีการอ่านให้ถูกต้อง

๕) ประเด็นข่าวทางสื่อวิทยุกระจายเสียง ซึ่งผู้รับสารได้ยินเสียงเพียงอย่างเดียวนั้น ควรมีเพียงประเด็นเดียว และควรควบคุมการผลิต โดยเฉพาะข้อมูลจากแหล่งข่าวที่สามารถตอบโจทย์ของประเด็นนั้น ๆ ไม่ใช่กระจายออกไปจนฟัง หาข้อยุติของข่าวไม่ได้

###